

እይታ -001

በመሰረቱ እይታ አንድን ሃሳብ ወይም ጉዳይ ከሌላ ጋር አወዳድሮ ግንዛቤ ለምስጢት የሚያስችል አስተያየት ነው። ሆኖም እይታ ሰጪው መረጃዎችን እና የመረጃዎችን አቀማመጥ (ጉልህነታቸውን፣ ጥልቀታቸውን፣ ምጥቀታቸውን፣ ወይም ርቀታቸውን) ለመለየት የሚያስችል እውቀት ከሌለው ግንዛቤው ፋይዳ የለውም።

ለመሆኑ መረጃ ምንድን ነው? ለጥባባ ሜዳ የተዘረጋ የባቡር መንገድ ላይ ያሉ ትይዩ የሆኑ ሃዲዶች እሩቅ ቦታ ተጠጋግተው ወደ አንድ ነጥብ የሚሄዱ ይመስላሉ። መጠናቸው እኩል የሆኑ በመንገድ ዳር የተሠሩ ቤቶች እይራቁ ሲሄዱ መጠናቸው ያንሳል። ባጭሩ አይኖቻችን ርዝመትን እና ወርድን ብቻ ሳይሆን ጥልቀትን፣ ምጥቀትን፣ ርቀትን ጭምር ያያሉ። በሶስት-ገጥ የተሠሩ ቤቶችን በሁለት-ገጥ የፎትግራፍ ወረቀት ሲታዩ ከፎቶግራፍ አንሺው እርቀው የሚገኙ አካላት መጠናቸው ይቀንሳል። የመንገዶቹም ስፋት ይጠብባል። እነሆ ተመልካቹ የአካሎቹን ደብዛ ማይት ስለሚችል መጠናቸው የሚቀንሰው ወደ የትኛው አቅጫ እንደሆነ ይመለከታል። የፎቶግራፉ ደብዛ እንደሚያሳየው ያካሎች መጠን ወደስሜን የሚቀንስ ከሆነ ፎትግራፍ አንሺው ከድቡብ ሆኖ እንዳንሳው ይገልጻል ቢል፤ ማረጋገጫ አቅርቧል። ያንኑ ፎቶግራፍ በመጠቀም ፎትግራፉ ትናንሽ እና ትላልቅ ህንጻዎች እንዳሉት እና

መንገዶችም ስፋታቸው የተለያየ ነው ብሎ ሌላ ግለሰብ ቢገልጽ፤ ደብዛውን ስላላነሳ፤ መረጃ ማቀራቀብ የማይችል መሆኑን አሳይቶናል። የመጀመሪያ መርጃ መሆን የነበርበት ፎቶግራፉ ደብዛ እንዳለው ወይም አካሎቹ በነሱብ የተሰራጩ መሆናቸውን መነጠል ነው። ስለዚህ ግንዛቤ ስናደርግ ጥልቀት፤ ምጥቀት ወይም ርቀትን የሚያመለክቱ መረጃዎችን ለማየት መጣር እና ደብዛውን መገንዘብ፤ ደብዛ ከሌለ ደግሞ ማሰረጃ በንሱብ ይወሰድ እና ከራሱ ከማሰርጃው የሚፈልቅ ደብዛ እንዳለ መፈተሽ ይጠቅማል። ደብዛ ባይታይም በንሱብ የተወሰዱ መርጃዎች በተቀነባበር ሁኔታ ማቀራቀብ ይጠቅማል።

ታዲያ፤ መረጃ አለኝ ማለት እኮ ማረጋገጫ አለኝ ማለት አይደለም። አንድ ግለሰብ ለውሳኔው መደገፊያ መረጃውን እንደ ማረጋገጫ አድርጎ ቢያቀርብ ማረጋገጫ ሰጠ ማለት አይደለም። ለምሳሌ ቀጥ ያለ ገደልን እንወሰድ። ዛሬ እገደሉ ስር ያለ ምድር መሬት ተሰንጥቆ አንዱ አካል ስለሰመጠ እገደሉ ስር ያለው ስምት ሸሎቆ ለመሆኑ ገደሉ ማሰረጃ ነው ብሎ አንድ ግለሰብ ቢያቀርብ ግልሰቡ ለሰጠው ሀሳብ ገደሉ ማረጋገጫ ነው ማለት አይደልም። ገደሉ የመጣው ወሃ እየሰረሰ መሬትን ስለውወሰደ የገደሉ ስር በወሃ ተቦርቦሮ የመጣ ሸሎቆ ነው ብሎ ሌላ ግለሰብ ቢያቀርብ ለሰጠው ሀሳብ ገደሉ ማረጋገጫ ነው ማለት አይደልም። ገደሉን አይተው የፈልጉትን ወሳኔ ለመስጠት መረጃችን

ነዉ ስላሉ ብቻ ዉሳኔያቸዉ በማረጋገጫ የተገነባ አይሆንም። ከገደሉ ድንጋይ እየተቀረፈ በገደሉ ስር ቢከማች ሽምጥ ሸልቆ ወይም ዉሃ የቦርቦረዉ ሸልቆ መሆኑን ማረጋገጫ አይደለም።

ማስረጃ ማረጋገጫ ካልሆነ ማረጋገጫ ምንድን ነዉ? አንድ እዉነትን ወይም የሆነን ጉዳይ እዉነትነቱን ማሳወቂያዉ ማረጋገጫ ይባላል። ስለዚህም አንዳንድ ሰዎች ማረጋገጫን የአንድን ጉዳይ እዉነትነት የማያወልወል ማስረጃ ነዉ ይላሉ። ይኸዉም ማስረጃዉ ከአንድ እዉነት በቀር ሌላ እዉነትን የማይደገፍ ሲሆን ነዉ። ማረጋገጫ በማይገኝበት ጊዜ እዉነትን ለመረዳት ብዙ ማስረጃዎች በተነባብሪነት የሚያሳዩት ጉድይ ምናልባት እዉነት ይሆናል ይባላል። በተነባብሪ ማስረጃዎች የተገኘ እዉነት በማረጋገጫ ተገነን ማለት አይደልም። ለምሳሌ በብዙ ተንባብሪ ማስረጃዎች አንድ ወንድ ሲቷን ደፍሯል ተብሎ ሞት የተፈርደብት በአንዲት የዲ ኤን ኤ ማስረጃ ነጻ ሊወጣ ይችላል።

እነሆ ስለማስረጃ እንዲሁም ስለማረጋገጫ አዉግተናል። እይታ ስንሰጥ የትኛዉን ማስረጃ እና ማረጋገጫ ተመልክትን ነዉ? በፖለቲካ ሜዳ የተሰማሩ የሆኑ ያልሆነዉን ጉዳይ እንድ መርጃ እና ማረጋገጫ እየተጠቀሙ አላማቸዉን ለመግፋት ይጥራል። ለሚከትሉት መልሳቸዉን እያሰላሰልን ጥያቄዎችን እንግንዘብ።

- 1.1. የወያኔ መሪ በወያኔ ዘመን ግዛት ፖሊቲካን እንዴት ነው የሚመለከተው?
- 1.2. አንድ የወያኔ ተቃዋሚ ፓርቲ መሪ በወያኔ ዘመን ግዛት ፖሊቲካን እንዴት ነው የሚያየው?

- 2.1. አንድ የተቃዋሚ ፓርቲ ደጋፊ በወያኔ ዘመን ግዛት የሚደግፈውን ፓርቲ ድርጊት እንዴት ነው የሚመለከተው?
- 2.2. አንድ የተቃዋሚ ፓርቲ ደጋፊ በወያኔ ዘመን ግዛት የሌሎች ተቃዋሚ ፕርቲዎች ድርጊት እንዴት ነው የሚመለከተው?

- 3.1. አንድ ተመልካች በወያኔ ዘመን ግዛት የኢትዮጵያን ፓርቲዎች ድርጊት እንዴት ነው የሚመለከተው?
- 3.2. አንድ ተመልካች በወያኔ ዘመን ግዛት የኢትዮጵያን ፓርቲዎች ድርጊት ከወያኔ ጊዜ በፊት ከነበረው ሁኔታ (በህሊና) ሲያነጣጥረው እንዴት ነው የሚመለከተው?

እነኝህ የተለያዩ እና የተወሳሰቡ እይታዎች ሕዝቡን አደናበረው ችግር ዉስጥ ከትተውታል። ከዚህ ችግር የመውጫውን ዘዴ ቀደም አደርገን ተወያይተንበታል። መፍትሄው በቋንቋ-ቡድን-የተመሰረተ-ፖሊቲካ የማያኬያሂዱ ፓርቲዎች ከሁለት ተከፍለው የተራማጅ ፓርቲ እና የኮንሰርቫቲቭ ፓርቲ ፈጥረው በቋንቋ ቡድን የተመሰረቱ ደግሞ በየቋንቋቸው ተመደበው ሁሉም

ፕሮገራማቸውን በነጻነት እንዲሳተፉ ማደርግ ነው።
ይህንን ሃሳብ ወደ ሥራ ለመተርጎም እንዲያመች
በአንድ በኩል ጀሌዉ የሚሳተፍበት የኢትዮጵያ ሀገራዊ
ጉባኤ (ኢህጉ) አቋቁሞ በሌላ በኩል ደግሞ የፖለቲካ
ፓርቲዎች ተሰብስበዉ ሴነት በተባለ ክፍል እንዲሳተፉ
እና ኢህጉ እንዲከባከባቸዉ ማደርግ ነው። ስለሆነም፤
ይህንን ለማቋቋም በ1996 ዓም ዋሽንግቶን ዲሲ፤
ከዚያም ሎስ አንጄሊስ፤ ቀጥሎም በ 1997 ዓም
አትላናታ ላይ በምስብስብ ኢህጉን መሠርትን።
መፍትሄዉን እና ወደመፍትሄዉ የሚወስደዉን ዘዴ
ተምነናል። ዘዴዎቹ ግብ እንዲመቱ ብዙ ተጨማሪ
እርምጃዎችን መዉሰድ ይጠይቃል። ከእነዚህ
እርምጃዎች ዋና ዋናዎቹ የሚከተሉትን ይጨምራሉ።

1. በቋንቋ ቡድን ያልተመሠርቱ ፓርቲዎችን
እንድጠናከሩ ማደርግ። [ሕወሃት ኢትዮጵያን
የሚገዛዉ ፋሺስታዊ እርምጃዎች እየወሰደ ነው።
ሌላ በቋንቋ-ቡድን-የተመሰረት-ፖለቲካ ፓርቲ
ስልጣን ቢይዝ ዉጤቱ እንደ ሕወሃት ነው።
በቋንቋ-ቡድን-የተመሰረት-ፖለቲካ የማያኪሂድ
ፓርቲ ብቻ ነዉ ለሀገሪቱ ፍትህ የሚአመጣዉ።
ሆኖም፤ ሕወሃት ኡገራዊ የሆነ የወታደር ክፍል
ሳይሆን የትግሬ ወታደሮችን የበልይ አደርጎ፤
እንዚህንም የፌደራል ወታደሮች ብሎ እያስጠራ
ስለሚገዛ፤ ሌሎች ፓርቲዎች በምርቻ
እናሸንፋልን ብለዉ እንዴት ያስባሉ?]
2. የሕዝቡን ግበርገባዊ እና ሥነምግባራዊ እዉቀት
ማብዛት እና ማጎልበት።

3. ሕዝቡ ርስበርሱ የመተዳደሪያ ወል (ሶሻል ኮንትራክት) ፈጥሮ እራሱ ባወጣዉ ወል መሥራት እንዳልበት ማስተማር እና የዚህ ባህል እንዲጠንከር ማደርግ።
4. በሳይንስ እና ተክኖሎጂ የበለጠ እንቅስቃሴ እንዲደርግ ሕዝቡን መቀስቀስ ናቸዉ።

እነኝህን ርምጃዎች ስንወስድ ወጣ-ወረዱ ብዙ ነዉ። ባንድ ላይ መሥራት የሚገባቸዉ ባልሆነ መክንያት ይቀያየማሉ። በዚህም ምክንያት ሕውሃት በኢትዮጵያኖች የሚፈጽመዉ በደል ማቆሚያ አጥቷል። ሕወሃት ከፈጠረዉ ሰቆቃ ለመላቀቅ ጥሪዉ ያሀገር ጉዳይ በመሆኑ ጊዜዉ ሲደረሱ ሁሉም ባንድ ላይ እንደሚንሱ የማያወላወል እምነት አለኝ።

መልካም ባዓል እና አዲስ አምት ለሁላችሁም እምኛለሁ።

ሀገ፤ 12/24/2009.